

Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Neveléstudományi Intézet
Óvodapedagógia szak

Az óvodai mesélés hagyományos és digitális módszereinek hatékonysága

Szakedolgozat

Készítette: Szuttai Ágnes Ilona

FGCNF4

Nappali tagozat

Belső konzulens: Dr. Belovári Anita PhD

Egyetemi adjunktus

Külső konzulens: Dr. Faragó László PhD

Egyetemi adjunktus

Kaposvár

2022-2023

A szakdolgozati témám az óvodai mesélés hagyományos és digitális módszereinek hatékonyságának kivitelezése. A felmérés alatt a következő mesélési módszereket alkalmaztam: fejből mesélés, bábozás: külső szemlélő (Lujzi baba), belső szemlélő (Röfi malac) segítségével. Ezek mellett síkbákokat is alkalmaztam, Projektoros kivetítéssel, diavetítéssel is színesítettem az előadás módot a megadott csoportok szerint. A mese nagyon fontos, hiszen ez által fejlődik a gyermekek szókinése, képzelőereje. A gyermekek mivel többször is hallják ezeket a meséket, emlékezőképességük és a színjátszó képességük is fejlődik, amikor eljátszanak egy-egy mesét egymásnak. Ezen eljátszásoknál igaz, hogy rövidül a mese, több lesz a párbeszéd, de még is ott van az óvó néni, mint egy biztos pont, aki segít, ha bármi baj történne. A mesét ezen tulajdonságai miatt sem szabad elhanyagolni, fontos, hogy a szülők is meséljenek a gyerekeknek. Nem csak bábozással, vagy diavetítéssel mesélhető el egy kitalált történet. Egy mesekönyvben leírt cselekmény is megfelel a gyermekek számára a szüleikkel. Legfontosabb az együttlét, a meghittség és a pillanat csodája.

Nagyon érdekes volt ez a kutatás, hiszen a mindennapi életből teljesen mást láthattam, és érezhettem, mint amit a kutatásom alatt tapasztaltam.

A szülők olvasnak a gyermekeknek, akik nagyon szeretik a meséket hallgatni. Többféle megközelítést is alkalmaznak, van, amikor fejből mesélnek mondjuk a gyermekkorukról, van, amikor egy ismert mesét átírnak a családra, de olyan is van, amikor könyvből olvasnak és sok esetben, a gyermek is velük mondja ezeket a meséket. Így a kutatásom számomra egyben megnyugtató, egyben nagyon érdekes eredményeket hozott.

Igen az tényleg előfordul, hogy a gyermekekkel a szülők néha a mindennapi fáradalmak után egyszerűen nem tudnak annyit foglalkozni, mint szeretnének, de a mesélések alatt a közös, rendszeres szokásokkal, sok-sok szeretettel kompenzálják ezt. Kérdőívemnél kiderült, hogy a szülők szerint is nagyon fontos a mesélés a gyermekek számára, sokak ekkor összefújnak gyermekeikkel, mesélnek egymásnak a napjukról. Összességében hasonló szokásokat alakítottak ki mesélésnél, mint az óvodában, persze eltérnek bizonyos mértékben, hiszen csak néhány dolgot vettek át, például a mesegyertya gyújtást, éneklést vagy vers mondást. Ezek a közös pillanatok nagyon különlegessé teszik a mesélési pillanatok.

Ami érdekes volt számomra, hogy annál a csoportnál, akiknél a bábozás és az online mesélés volt, mindenki a bábozásnak örült jobban az tetszett nekik a leginkább. Annál a csoportnál, akiknek a diavetítés és a bábozás volt, náluk a diavetítés győzedelmeskedett amiatt, mert új volt, sötét volt, nem a megszokott mesélési módszert hallhatták. Pont emiatt is volt

számukra nagyon érdekfeszítő. A kontroll csoportnál pedig kettő gyermeknek jobban tetszett a diavetítés, mint az online mese. Így összességében elmondható, hogy a gyermekek kívánják az újat, szeretik a változatosságot, amik nem megszokottak a mesélési módszerekkel kapcsolatban az óvodában. Így győzedelmeskedhetett a diavetítés is, hiszen nem sok gyermek láthatott diavetítést vagy diavetítő mesélést.

A mesélések, végig lekötötték a gyermekek figyelmét, mindegyik módszernél nagyon figyeltek és élveztek is azokat. Így, ha külön- külön kéne vizsgálnom őket, nem összességében, akkor azt mondhatnám, hogy néha igenis jó behozni ezeket a digitális meséket, mert így egyrészt kicsit jobban magukénak is érezhetik ebben az „új világban”, másrészt pedig mégis egy otthon megszokott dolgot láthatnak az óvodában, ami érdekessé is teszi azt. A diavetítő mese pedig érdekes, régi módi, így a gyerekek egy kicsit akár a szüleik gyermekkorába is beletudják jobban képzelni magukat, így még jobban magukénak érezhetik ezeket a meséket. Fontos, hogy ha régebbi nyelvezetű a mese akkor, ha a gyermekek esetleg érdeklődnének egy-egy szó után akkor azok után a szavak után utána olvassunk, és ne azt mondjuk számukra, hogy ne haragudj, de nem tudom. Az is egy megoldás, ha gyorsan megnézzük, de ha rögtön tudunk válaszolni a gyermek kérdésre azt ők is preferálják. E miatt nagyon fontos az óvónő felkészültsége.

Dolgozatomban négy kérdésre szeretnék választ kapni:

1. *Az óvodai csoportok véleményem szerint különböző módon reagálnak majd a választott mesélési módszerekre. Vajon melyik csoport fogja a legjobban magáénak érezni a választott mesélési módszert? Az első hipotézisem igazolt, miszerint különböző módon reagálnak a gyerekek a mesélési módszerekre. A legkedveltebb mesélési módszernek a diavetítő mesélés bizonyult, pont annak varázslatos világa miatt. A gyermekeknek ez egy újdonság volt, nem sokat találkoznak ilyennel és pont emiatt is lehetett ez a fajta mesélési módszer a kedvencük. A bábozást is természetesen szerették a gyermekek, de az számukra nem tartogatott semmilyen „új információt”, mint a másik két mesélés.*
2. *A mese átadás szempontjából az összetett módszer a leghatékonyabb módszer? Azaz amikor az egyik csoportban bábozunk, diavetítővel mesélünk és az interneten található mesét nézzük a gyermekekkel? A második hipotézisem nem igazolt, miszerint a gyermekeknek az online mese lesz a kedvencük. Viszont abban igazam volt, hogy a legjobban a kontroll csoportnál tudtam megmérni, hogy vajon melyik is az a módszer, ami a legjobb lehet a számukra.*
3. *A mese befogadás óvodai vizsgálatát: a labdás, rajzolás és mese folytatásos módszerekkel elemzem. Ezek közül vajon a rajzkészítés a leghatékonyabb? Így a harmadik*

feltételezésem nem igazolt, hiába az is egy nagyon jó vizsgálati módszer, a gyermekeknek a legjobbnak mégis a képek sorrendbe rakása bizonyult.

Véleményem szerint a leghatékonyabb módszer a mese történetének sorrendbe rakása kivágott meseképek alapján. Itt a gyermekek számára általában maximum 10 képet adunk. Ha ennél több kivágott képet adunk, akkor sokkal nehezebb a feladatuk, hiszen nagyon oda kell figyelniük a részletekre. Természetesen a többi módszer is nagyon jó, ezeket a gyerekek játéknak fogják fel. Alig várják, hogy mikor, milyen játékot is játszanak a mesélések alatt, ezáltal minden esetben játékosan tanulnak valami újat, amit a későbbiekben fel is tudnak használni.

4. *Eltérnek, de miben mások az otthoni mesélési szokások az óvodához képest?* **A negyedik hipotézisem lényegében igazolttá vált, hiszen eltérnek a különböző mesélési módszerek. Mégis megegyeznek, viszont ezek a mesélések különlegesebbekké válnak, a mesélőktől és a szokásoktól.**

A kérdőív feldolgozása során a következőket tapasztaltam: a szülők közül legalább az egyikük szokott mesélni. Sokaknak vannak különleges szokásaik, mint például a mesegyertya gyújtás, összebújás, éneklés, vers mondás stb. Miközben a kérdőív válaszokat olvastam, azt éreztem, hogy a szülők nagyon figyelnek a kis kincseikre. Próbálják izgalmassá és minél jobban a sajátjukká változtatni a mesélési szokásaikat, amik biztos vagyok benne, hogy mindig sikerülnek.

A gyakorlólhelyemen, volt mese szignál, amit egy-egy hangszeren szólaltatnak meg az óvó nénik. Ez lehet körte muzsika vagy furulya is, ezt követően miközben meggyújtják a mesegyertyát. Elmondták együtt a „Mese, mese mátká” című mondókát kétszer is, majd eljutnak valamilyen módszerrel Meseországba, ez lehet varázslás vagy akár barangolás is. Ezt követően kezdődik is a mese, ezt követi egy játék. Visszabarangolnak az oviba és végül jön a jól megérdemelt mesegyertya elfújás és a szeretetbáb átadása. Akit az kap meg, aki azon a napon a „legügyesebb” volt.

A felmérés alatt nagyon jól éreztem magam, éreztem a szeretetet egyrészt a gyermekek, másrészt az ott dolgozók felől is. Éreztették velem, hogy jó az, amit csinálok, ügyes vagyok, van hova fejlődni, de ez az évek alatt kialakul a saját szokásrendszerem. Az interjúk készítésénél is fontos volt számukra, hogy azt a kis időt velem töltsék, minél jobban átadhassák azt, amit ők gondolnak a mesélési szokásaikról. Nem éreztetve azt, hogy ezek felesleges kérdések, hiszen a

nagy részükre én eleve tudom a válaszukat. Kedvesen, türelmesen álltak ehhez is, így úgy érzem, hogy egy tökéletes óvodában voltam gyakorlaton.